

M A K Ó I FÜGGETLEN UJSÁG

Politikai napilap.

Főmunkatárs:

Dr. KISS PÁL.

Felelős szerkesztő:

ESPERSIT JÁNOS.

Telefon szám 63.

„Pusztulunk veszünk“

Makó, szept. 21.

(B. B.) Valóban most már kezd a gazdasági életünk is helyes és okos kerékvágásba térni. Nem kísérletezünk és nem ábrándozunk többé. Reálisan fogjuk fel az életet. Veszünk mindent úgy, ahogy van és ott, ahol van. Hust hozatunk Romániából, kőszent Poroszországból, petróleumot Galicziából, posztót butort, gépeket Csehországból. Az egész világ nekünk dolgozik; amire csak szükségünk van, mindent behozunk a külföldről. Hát van ennél boldogabb ország a világon?

A mult esztendőben még csak 107 millió korona volt a behozatali többletünk, az idén már eddig is több, mint kétszázmillió. Hát nem nagyszerű ez, hogy mi ennyi sok mindent tudunk venni a külföldtől?

Persze, ehhez a nagy és sokoldalú behozatalhoz pénz is kell. Mert ami portékát behozunk, azt meg is kell fizetni. Pénzünk pedig éppugy nincsen, mint posztónk és husunk. No, de hát csak nem fogunk ilyen kicsiségen fennakadni? Azért vannak itt Khuenék, hogy ismert lángelméjükkel ennek a bajnak is megtalálják az orvosságát. S meg is találják. Még pedig egyszerűen. Nincs pénz itthon? Van a külföldön. Hát hozunk be pénzt is. Ha már tudunk behozni posztót, vásznat, hust, miért ne tudnánk hozni pénzt is? Azt is hozunk be. Kölcsön kérünk a francziáktól. És ha azok nem adnak, itt van a mi jó öreg Ausztriánk, a mi kedves régi uzsorásunk. Annak még mindig akad egy pár millió koro-

nája a derék tékozló magyar nemzet számára.

A francziáktól most már nem is kell a pénz. Nem is akartunk tőlük venni. Nem, a francia szülő nem kellett nekünk. A francia szülő nagyon savanyu.

Hanem azért szidjuk a francziákat, hogy nem akarnak nekünk kölcsönt adni. Azt se tudjuk megérteni, hogy francia, angol, belga, hollandus el tudja vinni a pénzét Szerbiába, Romániába, Törökországba, Japánba, Kinába, tud ott ipari, közlekedési vállalatokat alapítani, mi hozzánk pedig, akik mégis közelebb vagyunk, akik modern állam vagyunk: mi hozzánk sehogyse akar jönni az idegen tőke. Mért nem jön éppen mi hozzánk? Mért kerül éppen minket? Nem értjük meg sehogyse.

Pedig nagyon könnyen megérthető. Törökország is, Románia is, még Montenegro is önálló ország, amelynek módjában van szerződésekkkel, vámokkal védelmezni a saját kezdő iparát. Oda nyugodtan megy az idegen tőke, mert tudja, hogy ha iparvállalatot alapít, azt az állam megvédi a külföld iparversenyétől. De mihozzánk jöjjön? Akik a kisujjunkt se bírjuk föl emelni a védelmezésére? Akik összetett, összekötött kézzel nézzük, hogy falja föl minden ipari vállalatunkat az osztrák verseny? Akik oda vagyunk kötve az osztrák érdek:ek vontató-kötelére s még ma se tudunk önálló gazdasági életet élni?

Bizony, csak egy holt sziget vagyunk mi az idegen tőke számára, amelyet messze elkerül annak a termékenyítő áramlata. Mint valami elátkozott föld, úgy fekszik itt ez a mi orszá-

gunk: valami babona üz el innen minden idegen vállalkozást.

Egy segítség volna: a gazdasági függetlenség. Az megindítaná a gazdasági vérkeringést, idehozná a külföldi tőkét, életet öntene a mai sorvasztó tespedésbe.

Csakhogy ez nem kell a nemzeti munka pártjának. Nekik a mai állapot tetszik, az osztrák közösség állapota. Ez a paradicsomi boldogság, ez az aranykor, amelyben a boldog magyarnak külföldről hoznak be mindent, ami csak kell. Eddig is behoztunk ipari cikkeket, de legalább liszttel, hussal mi láttuk el Európát. Most már hust is behozunk. Pénzt is behozunk.

Mi leszünk az a boldog ország, amely mindent behoz és nem visz ki semmit.

Csak egyet szállítunk ki: az embert, a munkaerőt. Arra nincs szükségünk. Hiszen a posztót, a ruhát, a kalapot a külföld gyártja, a hust a külföld termeli nekünk. Minek hát a munkaerő? Azt kiküldjük Amerikába. Ami kell, azt veszünk külföldről, pénzt kérünk kölcsön külföldről s így él a magyar boldogan a nemzeti munkának áldó szárnyai alatt, míg csak el nem licitálják a házat a fejünk fölött.

A mi országunk az, ahol félannyi az iparos, mint kellene s ahol félannyi ipari műhely van, mint másutt és még egyszer annyi kávéház van, mint másutt. A mi országunk az a „földművelő ország“, a mely külföldről kénytelen hust behozni, hogy a népet táplálhassa. A mi országunk lehetne leggazdagabb országa Európának s mégis szegényebb valamennyinél, mert minden erejét, minden zsir-

ját a közösség csatornáin át egy idegen ország szívja magába.

Igy árasztja ránk áldását a nemzeti munka boldogító korszaka!

□ A petíciók. Ma folytatták a Kurian a megtámadott szabaddkai és nógrádi mandátumok tárgyalását. Az elsőben dr. *Telétleni* Ármin folytatta tegnap megkezdett beszédét és azt bizonyította, hogy Janiga nemcsak elnyerte a szótöbbséget, de ellenjelöltje 463 szavazata inficiálva lévén, nem 68, hanem 535 a szavazattöbbsége. A nógrádi petíció tárgyalásánál *Füredi* Mór, a peticionálók képviselője és *Gábor* Illés, a megtámadott képviselő védője beszéltek. A tárgyalás mindkét ügyben tart

Kilépni.

János püspök meg a tankerületi főigazgató.

Makó, szept. 21.

Feltűnést keltő hírt közöl az egyik pesti ujság. Azt jelenti, hogy Janos püspök, a csanádi egyházmegye harcias főpásztora levelet irt a szegedi tankerület főigazgatójának s azt irta benne, hogy mondjon le a Katolikus Kör elnökségéről.

A tankerületi főigazgató azért nem méltó a csanádi püspök szerint arra, hogy elnöke legyen a katolikusok körének, mert házasságát nem áldatta meg az egyház által.

Nekünk alapjában véve igazán nem fontos a szegedi katolikus kör elnökválsága. A katolikus körök tudhatják legjobban, hogy milyen viszony van közöttük és egyházmegyéjük lelkivezére között. Ők tudhatják leginkább, hogy az lehet-e az egyesületükben elnök, akit ők megválasztanak, vagy az, akit a csanádi püspök akar? S nekik kell dönteni afelett, hogy elvesztette-e az elnök a bizalmukat, mert házasságát nem áldatta meg egyháziilag.

Konstatálni kell, hogy Csernoch Jánosnak a maga szempontjából igaza van. A házasságnak egyházi megáldása ugyanis csak a házastársaknak jelent csupán tul-

Ajálja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe újonnan, a modern kor igényeinek megfelelően berendezett üzletét a Fővárosi elsőrangú cégeknél több éven át mint

BIRÓ JÁNOS térti szabó **Makó**

Dessewffy tér 4. szám alatt. Tőkey féle-ház.

Nagy választék hazai és külföldi szövetekben.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Mindenemű öltönyök a legújabb divat szerint, izléses kivitelben, legjutányosabb árban készíttetnek. o—o o—o

Elsőrendű munkások felvételnek.

világi előnyöket, a papok számára azonban egy-egy áldás és egyházi esküvő már ezen a világon is értékelhető pénzt jelent. Nos tehát ha a szegedi Katolikus Kör elnöke példát ad, hogy áldás nélkül is egészen boldog házasságot lehet kötni, s ha a szegedi hívek követik ezt a példát, akkor ez könnyen bizonyos jövedelmek csökkenésével jár. A maga szempontjából tehát okosan és mindenestire öntudatosan cselekedett Csanád püspöke, amikor a papok anyagi és Szele Róbert lelkiüdvé érdekében azt követelte, hogy a főigazgató menjen ki a katolikus körből.

Mi szinte példaképpen említjük itt a csanádi püspök erélyességét, aki egy katolikus kör elnökétől meg tudta követelni, hogy úgy cselekedjék, mint ahogy a papság érdeke követeli.

De Szele Róbert dr. nem csupán katolikus kör elnök, hanem tankerületi főigazgató is. És mint ilyen, legfőbb öre négy vármegyében a középiskolai oktatásnak. Szükséges tehát, hogy pártatlan legyen, hogy a felekezeti kérdések ne befolyásolják. A lelkében lehetne esetleg ultimátum is, de kellene, hogy tanárok, diákok azt hissek, hogy a főigazgató nem tekint semmit felekezeti szempontból.

Szele Róbert dr. ezt a feltevést felrugta, amikor Szegeden, ahol az előtt antiszemizmus sohasem volt, a felekezeti üszkét dobta a békés társadalomba, s amikor látható vezére lett a klerikális mozgalmaknak.

A legfőbb állami érdeket, a közoktatás érdekeit sértette meg ezzel.

És János püspök megtette azt, hogy egy csekélység miatt elparancsolta Szele Róbertet a katolikus kör éléről, de a kormány nem volt elég merész megkérdezni a főigazgatótól, hogy klerikális vezér akar-e maradni, vagy tanfőúr.

A kolera.

Budapest, szept. 21.

Ma délig a fővárosban egy újabb kolera-epidémia betegeit szállították be a Szabolcs utcából a Szent Gellért-kórházba. A III. kerületi kapitányságra is behoztak egy kitiltott csavargót, aki rosszul lett és akit a rendőrök kolera-epidémia találtak. De a rendőr- és a tisztiorvos megállapították, hogy a csavargó egészséges, csak részeg.

A mentők tegnap és ma öt mentőkocsin átszállították a betegeket a dologházi kórházba az Ernő-utcai iskolába, a melyet a kolera-járványra teljesen átalakítottak. Ez az intézkedés, „hivatalosan” azért történt, mert a dologházi kórházat renoválják, tényleg és igazában pedig azért, hogy a kórház az egyre terjedő veszedelemre készen álljon és teljesebb üresen várja az újabb betegeket. Az Ernő-utcai iskolában háromszáz beteget helyeztek el.

Igen nagy és igen komoly veszedelem fenyegeti az országot Mohács felől. Többször megirtuk már, hogy a kolera-járvány fészke a Dunagőzhajzási Társaság mohácsi szenttelepén a telep rakodómunkásai között van. Körülül háromszáz ember volt itt össze-

zsúfolva. A járvány terjedésének megállítására a munkásoknak a szenttelep elhagyását és csendőrrökkel őriztették őket.

Nem volt azonban elegendő emberük az őrizetre, mert a mohácsi szigeten a német császár vadászott, akinek őrizetére nyolcvan csendőrt összpontosítottak a szigeten, ahová a császár otlité alatt senki be nem tehetett a lábát. Nagy községek vannak a szigeten és nagy földbirtokok, melyeket erre az időre teljesen elzártak a világtól. minden forgalom megszűnt, még a posta sem közlekedett.

És amíg itt ilyen nagyszerű apparátussal őrizték a császár életét, addig a fertőzött szénmunkások őrizetére nem volt elegendő emberük és ezek péntek éjjel, kilenc család kivételével, mind megszöktek Mohácsra. Elszéledtek a szélrózsa minden irányában. Ne csatlakozunk tehát, ha néhány nap múlva mindenfelől kolera hírek fognak érkezni, mert egészen bizonyos, hogy a megszökött munkások közül sok volt a fertőzött, akiket egy alapos dezinfekció helyett szökni engedtek, vagy legalább is nem akadályozták meg a szökésüket.

Bácsalmásról máris azt jelentik, hogy a Dunagőzhajzási Társaság szenttelepéről megszökött munkások közül négyen lakóhelyükre, a bácsalmási járásban lévő Jánoshalma községbe szöktek. A hatóság ma beszállította őket a bácsalmási járványkórházba, mivel kolera-epidémia tünetek mutatkoznak rajtuk. Egy Dobos Mihály nevű ember néhány órai kínlás után meghalt.

Ma reggelre Dobos Jánosalmi hozzátartozói közül egy 50 éves asszony is, aki Dobossal érintkezett, kolera-epidémia tünetek között három óra leforgása alatt meghalt.

Rendezik a postások fizetését.

A postások nem sztrájkolnak.

Néhány nap óta kalandos híreket terjesztenek a postásokról. Azt írta róluk egy lap, hogy a postások közt hihetetlenül nagy az elkeseredés. Egy lap azt írta, „hogy a postásokat már évek óta hitegetik a fizetésrendezésről, de megmaradnak a hitegetésnél. Legutóbb azt az ígéretet kapták, hogy 1911. január elsejére meg lesz a fizetésrendezés; ezt a határnapot aztán kitolták egy évvel későbbre. A postások akkor egy volt szabadelvé minisztert kértek föl közbenjáról, hogy legalább hát 1912-ben megkapják a fizetésrendezést. Szomorú volt a válasz, amit a közbenjáró a minisztertől kapott:

— A kegyelmes ur, Hieronymi miniszter — mondta a postásoknak — semmiféle kinevezésről, fizetésrendezésről hallani sem akar. Szomorúan kell ezt önöknek jelentenem.

Ime ezeket írta egy lap és hozzá tette, hogy a postások tovább nem várnak és szeptember 26-án, a képviselőház összehívása napján, tüntető menetben vonulnak fel a parlament elé. Ha ez nem használna, akkor a postások karácsonykor beszüntetik a munkát.

Budapesti munkatársunk, aki érdeklődött az iránt, hogy mi

igaz ezekben a hírekben, illetékes oldalról azt az információt kapta, hogy a postások elkeseredéséről, tüntető felvonulásáról és sztrájkjáról szóló hírek nem igazak. A postások fizetésrendezésének a dolgában a kereskedelmi miniszter már megállapodásra jutott a pénzügyminiszterrel is és a fizetésrendezéssel járó kiadásokat már beállították a jövő évi költségvetésbe is, amelyet az ősszel fog letárgyalni a képviselőház.

A fizetésrendezést a kereskedelmi miniszter úgy csinálta meg, ahogy a postások óhajtották; ugyanis a postásokat is az államvasúti alkalmazottak fizetési rendszerébe osztotta be. Ez a fizetési rendszer — az üzemi alkalmazottak fizetési rendszere — sokkalta előnyösebb, mint az államtisztviselők fizetési rendszere, úgy hogy ez az új beosztás a tisztviselőknél 2—3—400 koronás fizetésjavítást jelent, sőt az előmenetel is kedvezőbb.

Nagy Gyógyszertár a „Mégváltóhoz.” Aradi-utca.

Főtérhez közel.) Telefonszám 9.

NAPI HIREK.

Szeptember 21.

Szeptember 21-ike van. Itt az ősz! Mily kedvetlenül tértek vissza más években az emberek a városba. Mennyire nem szívesen hagyták el máskor a nyári napot és kénytelen-kelletlen beletörődtek abba, hogy szeptember közepén mégis csak itthon kell lennie, ha másért nem, az iskolába járó gyermekek miatt. De ezúttal nem így volt.

A nyár valósággal visszakergette az embereket a városba. A nyaraló makóiak elázak a hegyek közt, fagyoskodtak a tó partján, mogorván és bosszantóan multak a hetek és megint bekívánczolt mindenki a kényelmes szobákba, haza, a szezon gondúzó szórakozásai közé, amelyeknek nem árt se vihar, se fagy, az esték nap-pali világosságába, amelyeken nem ronthatnak a kóválygó felhők sem.

A kedvetlen nyár kedvet adott az embereknek, hogy még többet szórakozzanak, még jobban nullassanak itthon. A kávéházakban kicsordul az élet, mint a pezsgő a pohárból. A színházba jár a nép, mert mulatni akar, neki slágerek és szánzációk kellene és azért nagyon izgatott. Még dul a harc az évszakok közt. A nap, amely sokáig a felhők mögött rejtőzött, előkerült és ránk derült a vénasszonyok nyara. Mintha kárterítést adnának a szeliden mosolygó napok.

A nők gyorsan előszedték világos és könnyű toilettjeiket, amelyekre a kurszalónok hangversein és a kavicsos sétányokon nem volt alkalom. Váratlanul di-vatba jönnek az ennaló vászon-és nyers selyemruhák. A kék éggel együtt elhozzák az utcára az elkésett nyarat.

Más hölgyek türelmetlenek és bemutatják az új őszi kalapdivatot és így lesznek ők első képviselői a megindult szezonnak...

— **Sajtópör.** Holnap lesz a főtárgyalása a szegedi esküdtbíró-ság előtt a sajtópörnek, amely Makó város képviselőtestülete indított lapunk belmunkatársa Purjesz Mór ellen azért, mert a M. U. ban a gyümölcsfatelep ügyében erős bírálatot írt egy határozatról. Purjesz Mór lapunk felelős szerkesztője, *Espersit* János fogja védeni.

— **A főtéri artézi kut kijavítása.** A főtéri artézi kut vize, mint ismeretes, napról-napra fogy és maholnap megszűnik folyni. Ennek oka állítólag abban van, hogy a csövek beiszaposodtak, ezért Galambos Ignác dr. polgármester ma előterjesztést tett a tanácshoz e kut kitisztítása iránt. Az előterjesztést pénteki ülésén tárgyalja a városi tanács.

— **Sas Sándor temetése.** Ma délután temették el Makóváros intelligens közönségének nagy részvéte között Sas Sándort, a makói kereskedő világnak általánosan tisztelt és szeretett fiatal tagját. A temetési szertartást Weisz Ármín főkantort és ének-kara gyászadalok énekésével nyitotta meg. Utána *Kecskeméti* Ármín dr. főrabbi tartott a korán elhunyt kereskedő kiváló tulajdonságait csoportosító magas szárnyalású és lélekben mindenkit mélyen megható gyászbeszédet. A gyászbeszéd elhangzása után a szertartást az ének-kar gyászadala zárta be.

— **Járdát kérő utca.** *Fekete* Antal és társai hivatkozással arra a körülményre, hogy a Nagy-csillag utca északi oldala nincs kiköveve és ott sok iskolás gyermek jár, kéri a várostól az utca ezen részének kikövezését. A képviselőtestület jövő havi közgyűlésén tárgyalja a kérelmet.

— **A város jövedelmei.** Makó város közpénztárába a legutóbbi 10 nap alatt a következő jövedelmek folytak be: vágóhidpénzben 343 korona 40 fillér, bor és huszfogyasztási adókból 2524 korona 53 fillér, összesen 3867 korona 93 fillér.

— **Járványos betegségek.** A vármegye több községéből járványos betegségek elterjedéséről értesítenek bennünket. Így Battyányán a roncsoló toroklob és a kanyaró, Kevermesen a roncsoló toroklob, Mezőhegyesen pedig ugyancsak a kanyaró lépett fel járványos jeleggel. A hatóság mindenütt megtette a szükséges óvintézkedéseket a járvány továbbterjedésének megállítására.

— **Talált Wertheim kassza kulcs.** Makóváros rendőrkapitányi hivatalánál egy Wertheim pénzeszekrény kulcsát őrzik, melyet az igazolt tulajdonos a hivatalos órák alatt vehet át.

— **Panasz a köztisztasági vállalkozó ellen.** Ma délelőtt több háztulajdonos panaszt emelt *Szibik* István köztisztasági vállalkozó ellen, hogy ez az árnyékszékéből kihordott ürüléket a makó-nagyszentmiklósi vasut és a királyhegyesi ut között elterülő *Jó* János féle földre hordja ki, mi által megfertőzti a környék levegőjét. A rendőrkapitányi hivatal azonnal intézkedett a botrányos ügyben és megindította *Szibik* István ellen az eljárást.

— **Jerichó rózsái.** Néhány hét óta egy *Banga* Sándor nevű halasi ember időzik Makón és ott, hol legsűrűbben állanak a piacon az emberek, felüti sátorfáját és

valami felolvasást tart bizonyos jerichói rózsákról, melyek mindenféle emberi és állati betegséget meggyógyítanak csak vízbe kell áztatni és a levét meg kell inni. A jóféle jerichói rózsából igen sokan vásároltak. Szerencsére, hogy a vevők először a libákon próbálták ki a jerichói csodaszert. Az eredmény valóban meglepő volt. A libák ugyanis mihelyt megitták a jerichói kotyvalékot, nyomban felfordultak. Ezért aztán ma tömegesen jelentették fel Banga Sándort a rendőrkapitányi hivatalnál és megindították ellene kuruzslás miatt az eljárást.

— **Tolvaj barát.** Zsifkó Ferenc facér pincér 10—12 nappal ezelőtt vetődött Makóra és itt *Ocskai* Kálmán cipésznél és *Pintér* Antal borbélynál talált vendégszerető otthonra. A csavargó fiatal embert, mint régi jó barátot mindkét helyen szívesen látták. E szíveséget Zsifkó azzal hálálta meg, hogy *Ocskai*któl egy órát láncosul, *Pintér*ektől pedig két darab arany gyűrűt lopott el. Ezután pedig, mint aki jól végezte dolgát, elutazott Szegedre. A facér pincér ma ismét visszatért Makóra, hol a rendőrség azonnal lefűlelte. Hosszas vallatás után beismerte bűnös tettet, így megindították ellene a büntető eljárást.

— **Hogy vallunk szerelmet?** Egy nemet, a kinek nem volt jobb dolga, a minap leült és kiizzadta a szerelmi vallomások statisztikáját. Hogy-mint valljuk be az imádott hölgynek a szerelmünket, a német ember — természetesen percentekben — így osztja fel a dolgot a *Radical* című ujságban: a férfiak 36 percentje ebben a fontos percben átöleli szíve választottját, 24 percent szavalás közben a nőt a szájánál csókolgatja, 4 percent a haját csókdossa, 2 percent beéri az alázatos kézsókkal, 2 percent letérdelve mondja el vallomását, 2 percent pedig fűllábon áll ebben a szent órában. A zseniális német ember a nőket is megfigyelte, hogy viselik magukat ennél az életbevágó aktusnál. A legtöbb, 60 percent — mondja a német — egyszerűen a karjaiba omlik szó nélkül a fiatalembernek, 20 percent izgatottan viselkedik és kezébe temeti piruló orcáját, 1 percent ájultan hull a kerevetre, 4 percent meglepetést színel, 14 percent elszántan néz a férfi szemébe és végül 1 percent meg se várja a szerelmi vallomás poinje-jét, hanem ijedten kiszalad a szobából a támadás elől.

— **Anyakönyvi hírek.** *Házasságot kötöttek:* Elek Sándor Borza Máriával.

— **60 éves korig megőrizhetjük arcunk, kezünk fiatalságát** ha azt gondozzuk, ápoljuk olyan dologgal, mely semmi körülmények között, az archőrre nem ártalmas, mely tisztán ápol és a levegő kűlhatásaitól óv. Ilyen a Lukács-féle „Flóra tejcrém” és folyékony „Narancs virág krém”. Mindkettő 50—50 fillér (25—25 krajcár.) Kapható a fűtérhez közfelfűvő, az aradi-utcai „Megváltó” gyógyszerárban.

Szerkesztőség: Hajnal-utca 13.
Kiadóhivatal: Kazinczy-utca 3.

Betyárvilág az Alföldön.

Három csendőrtábor.

— szept. 21.

Haramiavilágot élünk. Rózsa Sándorok és Bogár Imrék kora éledt újra. Az ország a haramiák üldözö csendőrök zsvajától visszhangzik.

Biharban egész cserdörtábor hajsolja Vitális Imrét, a Sárrét vakmerő haramiáját, a Bácskában nyolcvan csendőr keresi a szegedi csillagbörtönből megszökött betörőt *Egri* Jánost. Most meg a kecskeméti csendőrszárnyparancsnokság területén készül egy nagy csendőrösszpontositás és indul üldözésre, hogy elfogja azt a négy fegyveres banditát, mely Abony és Zagyvarékás között egyre-másra rabolja és pusztítja a lakosság vagyonát.

Abony mellett a Sárhalmi pusztán báró *Harkányi* Frigyes viláját négy fegyveres rabló feltörte és a cselédség szemelattára elrabolta a kastélyban lévő *Wertheim*-szekrényt, melyben kétezer korona készpénz és több ezer korona értékű értékpapír volt elzárva. A rablásról értesítették a kecskeméti ügyészséget és a kecskeméti csendőrszárnyparancsnokságot. Hunyecz Károly csendőrszázados a csendőrökkel meg is indította a nyomozást.

A megindult nyomozás a rablókat nem tudta kézrekeríteni, de Zagyvarékason megkerült az elrabolt pénzszekrény. A rablók, akik valószínűleg zagyvarékasi emberek, a község határában ásták el a pénzszekrényt. A rablókat nem lehetett elfogni, mert azok a Zagyvarékas környékén elterülő hatalmas nádasban ütöttek tanyát, ahonnan nem egyszer eljönnek, hogy támadást intézzenek az országon elhaladó kocsik ellen. A csendőrszázados a nyomozás eredményéről jelentést tett a belügyminiszteriumban, ahonnan táviratban jött meg a válasz, elrendelve a rablók legszélesebbkörű nyomozását.

A rendeleti parancsra a csendőrszázados megtette az összpontositás iránti intézkedéseket és körül fogja keríteni az egész nádas, hogy így a csendőrgyűrűn keresztül kerithesse a banditákat.

A kecskeméti csendőrségnek sokkal veszedelmesebb és fáradtságos munkát fog adni az üldözés, mint a bihari és a bácskai csendőrségnek, mert míg Biharban és a Bácskában egy-egy embert kell a csendőröknek üldözniök, a kecskeméti szárnycsendőreinek négy fegyveres banditával kell megküzdeniök, egy ingoványos, veszélyes nádasban.

Itt említjük meg, hogy az éjjel Telcs János erzsébetfalvai kőmiveslegény jelentést tett a rendőrségen, hogy Budafokról hazajövet a vasuti hidon találkozott Vitális Imrével, akit onnan ismer, mert együtt volt vele a gyűjtőfogházban.

A rendőrség azonnal sűrű gyűrűvel vette körül a Budafoki- és Villányi-uti gyanus részeket, átkutatták a Lenke-ut menti bokrokat, de Vitálisra seholy sem akadtak.

Reggelre aztán arra a felfedezésre jutottak a főkapitányságon, ahol megtudták, hogy a gyűjtőfogházban csakugyan van alkal-

mazva egy Vitális nevű fegyőr, de ennek *Péter* a keresztnéve és semmiféle atyafiságban sincs a hirhedt Vitálissal. A Telcs által adott személyleírás pedig tökéletesen egyezik a fegyőrével. Lehet, hogy vele találkozott Telcs. A főkapitányság berendelte a kiküldött rendőröket és detektiveket, a mennyiben világos, hogy az egész hajsz tévedésen alapszik. Most máraBuda ismét csendes és nyugodt lehet, mert a Vitális szánzáció alig pár óráig tartott.

Kolera fészek.

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztő Ur.

A „Makói Független Ujság” szeptember 20-iki számában megjelent „Védekezés a kolera ellen” című közleményben írja a szerkesztő ur, hogy elég éberséggel és szigorú vizsgálattal működik a hatóság a kolera elleni védekezés dolgában. Pedig ha a kolera lenni akar, lesz és nem tartóztatja fel semmi egyéb, mint a tisztaság. Mi lakosok be is tartjuk a tisztaságot, de nincs betartva sok olyan helyen, a hol magának a hatóságnak kellene figyelni. Az új kórház közvetlen közelében van egy körülbelül 800 négyszögöl területű pocsolya, az ugynevezett kórcsolya tó. Ez a tó ezelőtt is, mai nap is tele van zöld posványos, kolera betegséget terjesztő bűdös vízzel, amely a mai koleras idöben igen veszedelmes szagot s bűzt terjeszt felénk, mint közvetlen közelben lakó adófizető polgárokra. Házunk ablakait nem nyithatjuk fel, hogy szobánkat szellőztessük, jó egészséges tiszta levegőt kaphassunk, mert itt van a kórcsolya tó tele zöld, bűdös állott vízzel, melynek mondhatni nincs semmi lefolyása. A kórcsolya tó mellett elvonuló városi csatorna ugyanis annyira be rakodott ülepedett sárral és egyéb piszokkal, hogy a kórcsolya tóból a víz semmiféleképpen ki nem folyhat. A városi csatornában magasabban áll a mocsár és lefolyása nincs. Tisztította az idén néhány ember a városi csatornát, de az a tisztítás éppen semmivel se tette a lefolyásra alkalmasabbá.

No meg a kórház előtt elvonuló cze ment csatorna bedugulása sem engedi le a piszkos vizet, és a béka vígan kurtyolhat a tóban, vígan vartyoghatja: „jöhet a kolera alkalmas telephelyet talál itt.”

Jó lenne ha a tekintetes szerkesztő ur nem sajnálná a fáradtságát és nem félne a koleras tótól, szemmel látható bizonyosságot szerezhetne s ezen közleményemet bővebben meg írná becses lapjában és a csatorna tulajdonost ébresztené tisztán tartásra. Nehogy itt keletkezzen, és csapjon tanyát a kolera a kórház közelében, mert akkor biztosan elszöknek a betegek a kórházból, nem lesz benne még irmagnak való koleras beteg sem.

De van az alispán urnak egy sürgős megkeresése a városi hatósághoz, a melyben sürgős intézkedést kíván a kórház melletti bűzös mocsár megszüntetése tárgyában. Van is rá határozat a városi tanácsnál 13060—1908.

szám alatt, a melynek alkalmazása, végrehajtása a mai koleras idöben éppen kívánatos volna.

Makó' 1910. szept. 20.

maradtam tisztelettel,

Kocsis Károly.

Kálvária-utca 5 uj szám alatti lakos.

Egy jókarban levő **kerékpár** szabadonfutó torpedóval jutányos **eladó.** **Antal Endre** Dessewffy-tér 13. szám alatt.

ELADÓ

oo egy kellemes hangú oo **cimbalom.**

— **Ára 70 korona.** — Kazinczy-utca 3 sz. alatt.

Örömmel

ajánlják egymásnak az egész országban a **Lukács-féle „Harmat” krém** mert eltünteti az arcról a szeplőt, májfoltot, pattanásokat s mindennemű arctisztaltalanságot. Kisimitja a ráncokat, himlőhelyeket. Még korosabb egyéneknek is üde bájos, ifju arcszínt; az arc, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, elragadó bájút kölcsönöz.

Ára: 1 tégely harmat krém 1 kor., harmat puder 3 szinben 1 kor., harmat szappan 1 korona.

Kapható: **egyedül** a készítőnél **Lukács Ferenc** „Megváltó” gyógyszerárban, Aradi-**Telefon szám 59**

Sok pénzt takarít meg ha hirdetéseit kizárólag a **Makói „Független Ujság”** ban közli.

50 hold here utolsó használatra jutányosan **kiadó** **Mandl Zsigmondnál Makó.**

Önt is érdekli, hogy **Károlyi Mihály** megnagyobbított főtéri festék kereskedésében **Óriási raktárt**

talál a legjobb **száraz- és olajfestékekben.** Padló-, koci és butor **lackok.** Parket és fenyőpalló **viasz.** Pormen-tesítő **olaj.**

Zománcmázak. Brunolin, politur. Aranyozók, szivacs, szarvasbőr, Aszfalt és kátránylemezek szavatolt jó minőségben kaphatók.

Terpentin, benzin, petrolum, elsőrendű gépkendő **olajok és zsirok.** Saját készítettési **meszelők, kefék, ecsetek** — dus — választékban.

Nyomdász tanoncok

havi fizetéssel vétetnek fel a

Makói

Független Ujság

nyomdájában. Kazinczy-u 3.

Iskolai könyvek bekötését

a legerősebb angol vászon kötésben a legolcsóbb árban készíti

Bodor Sándor

könyvkötő.

A Zsidó iskola mellett. Ugyanott egy fiú fizetéssel TANONCNAK felvétetik.

Módszeres

tornatanítás.

Népiskolai tornagyakorlatok 40 leckéken kidolgozták: Horváth Illés és Juhász György makói tornatanítók. Ára 80 fillér, kapható

Gaál László

könyvkereskedőnél.

Egy jóforgalmú

cserép és tégláégetőtelep közvetlen a vasuti állomás mellett más vállalat miatt

eladó.

000 Értekezni lehet: 000

Dénes Sándor

tulajdonossal Református Kö-000 vacsházán. 000

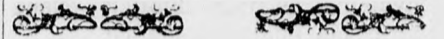
Lapkihordók

felvétetnek a

MAKÓI

Független Ujság

kiadóhivatalában.

Fegyverjavító műhely Makó 000 Szent-István tér. 000

Műhelyemben gyárilag végze-fegyverek javítását és átalakítá-sát, fegyvercsövek barnítását vagy feketítését; új fegyveragyakat. Bármily javítások pontosan lesz-nek műhelyemben elkészítve. Ugyanott ügyes fiúk TANONCUL felvétetnek.

Tisztelettel:

Nalász Károly

fegyverműves.

Kedvező fizetési feltételek 00000 mellett 00000

eladom

aradi-utcai ujjonnan épült 2164. számú

házamat.

Értekezhetni lehet

Lenkei Károly

asztalossal, Megyeház-utca 25. szám alatt.

Pontos kiszolgálás!

Női divat áruház megnyitás!

Október hó 1-én nyílik meg **Király Lajos** női divat áruháza a „Korona szálloda” átellenében.

Rotter Gyula mellett.

Hol olcsó árban lehet beszerezni a legdivatosabb női kabátokat. Nagy raktár fehérneműekben: női ingek, háló kabátok, női nadrágok, Clot, lüszter, schiffon alsók és kötények, Cseccsemő és intézeti leány kelengyék. Szörme gallérok és muffok.

Nagy választék divatos szabású blúzok és angol ajakból.

Pontos kiszolgálás!

Szabott árak!

Aki valamely szert, vagy cikket bevezetni, vagy eddig elért forgalmát emelni akarja, vegye bizalommal igénybe

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

5400 példányban megjelenő politikai napilap hirdetési rovatát.

Hirdetések szabott áron vétetnek fel.